

3.6.2004

Lvm:n laajakaistatyöryhmä

Kilpailuvirasto puuttui laajakaistaprojektissaan vuoden 2003 aikana laajasti paikallisten teleyhtiöiden soveltamiin verkon vuokrauksen ehtoihin. Projektin tavoitteena oli turvata palveluoperaattoreiden tasapuolinen kohtelu nopeasti kasvavilla laajakaistaisten internetpalvelujen markkinoilla ja varmistaa, että kilpailu toimii vähittäismarkkinoilla. Viraston selvitykset koskivat yhteensä yli 40 paikallista verkko-operaattoria.

Lähes kaikki paikalliset teleyritykset hinnoittelivat ennen projektin alkamista alueensa verkkovuokrat sellaiselle tasolle, että kilpailevien palveluoperaattoreiden pääsy vähittäismarkkinoille oli käytännössä mahdotonta. Kun jo pelkkä keskimääräinen verkkovuokra ylitti yli 15 prosentilla tuolloin keskimääräisen 50 euron kuluttajahinnan, ulkopuoliset palveluntarjoajat eivät mitenkään voineet tarjota palvelua liiketaloudellisesti kannattavasti. Yhtiöt ovat alentaneet selvitysten kuluessa merkittävästi kilpailevilta palveluoperaattoreilta perimiään verkkovuokria. Yleisimpien liittymien keskimääräinen verkkovuokra laski selvitysten aikana yli 30 prosentilla.

Räikeimmillään teleyhtiö saattoi pyytää kilpailevilta operaattoreilta moninkertaista tukkuhintaa samasta tai suppeammasta tuotteesta, jota yhtiö myi itse alemmalla hinnalla kuluttajille ja muille vähittäisasiakkaille. Jotkut teleoperaattorit kieltäytyivät lisäksi kokonaan laajakaistayhteyksien vuokraamisesta kilpaileville operaattoreille.

Tämä ns. hintaruvi ja liikesuhteesta kieltäytyminen piti yllä paikallisten teleyhtiöiden määräävää markkina-asemaa alueidensa laajakaistamarkkinoilla ja johti siihen, että useilla alueilla laajakaistayhteyksiä on tarjonnut vain yksi palveluoperaattori. Myös kuluttajilta peritty vähittäishinta on ollut näillä alueilla usein korkeampi kuin sellaisilla alueilla, joilla kilpailua on ollut enemmän. Vuoden 2003 aikana operaattorit ovat voimakkaasti laajentaneet toimintaansa myös perinteisten toimialueidensa ulkopuolelle.

Tällä hetkellä Kilpailuvirastossa on vireillä toistakymmentä laajakaistamarkkinoita koskevaa valitusta. Suurin osa näistä koskee hintaruuvia. Vuoden 2003 laajakaistaprojektin jäljiltä on käsitellyssä yksi tapaus, joka ratkaistaan lähiaikoina. Muut valitukset johtuvat vuoden 2003 kevään ja kesän jälkeen tapahtuneiden vähittäis- tai tukku- tai molempien hintojen muutoksista. Näitä tutkitaan aktiivisesti ja tapaukset pystytään ratkaisemaan tehokkaasti, sillä laajakaistaprojektin tuloksena virastolla on hyvät tiedot laajakaistamarkkinoista ja niiden kilpailutilanteesta.

3.6.2004

Kilpailuvirasto on vuosina 2003 ja 2004 tullut myös suuri joukko kiinteistön puhelinsisäverkkoon pääsyä koskevia valituksia. Valituksia on tehty valtakunnallisten kiinteistöalan konsernien (VVO, SATO) ja muutamien alueellisten yhtiöiden tekemistä sopimuksista. Valituksissa on ongelmaksi koettu se, että yhtiöiden omistamissa kiinteistöissä asuvat henkilöt, jotka halusivat tilata laajakaistayhteyden (ns. kiinteistöliittymän) muulta kuin ko. yhtiön kanssa sopimuksen tehneeltä palveluoperaattorilta, eivät ole sitä voineet tehdä. Syynä on se, että kyseiset taloyhtiöt ovat vaatineet kohtuuttoman korkeaa maksua teletilan käytöstä, kun taas yhtiön kanssa sopimuksen laajakaistaliittymien toimittamisesta tehnyt teleoperaattori ei ole käytännössä maksanut mitään yhtiölle laitettilan käytöstä. Tästä asiasta Kilpailuvirasto on jo aiemmin (26.3.2004) tehnyt laajakaistatyöryhmälle aloitteen viestintämarkkinalain muuttamiseksi siten, että edellä mainittu kilpailuongelma poistuisi.

Lisäksi virastoon on tullut kaksi toimenpidepyyntöä ja useita muita yhteydenottoja liittyen ongelmiin tilaajayhteyden ja ns. xDSL-operaattorituotteen toimitusajoissa. Yhteydenottojen mukaan verkko-operaattorit suosivat omien palveluoperaattoreiden tilauksia ulkopuolisten tilausten kustannuksella. Viestintävirasto on äskettäin julkaissut toimitusajoja koskevan suosituksen ja tutkii parhaillaan paikallisverkko-operaattoreiden toimitusajoja. Kilpailuvirasto pyrkii omalta osaltaan ratkaisemaan em. toimenpidepyynnöt ja ryhtymään muihin mahdollisiin Viestintäviraston toimenpiteiden lisäksi tarvittaviin toimenpiteisiin kuluvan vuoden aikana.

Kilpailuvirasto ja Viestintävirasto ovat aktiivisesti käyttäneet niille kuuluvaa toimivaltaa markkinaongelmien ratkaisemisessa. Viestintävirasto saa lisäksi laajemmat valtuudet puuttua markkinoihin sen jälkeen kun sen toimivalta laajenee käsittämään myös xDSL-operaattorituotteen hinnoittelun. Viestintäviraston ja Kilpailuviraston tuleekin käyttää markkinaongelmien ratkaisuun kaikkia niille kilpailunrajoituslaissa ja viestintämarkkinalaissa annettuja työvälineitä. Samalla tulee kuitenkin pitää mielessä, että laajakaistamarkkinat ovat jo olemassa, eikä niitä tarvitse viranomaistoimin synnyttää. Täten tulee ehdottomasti välttää harkitsematonta sääntelyä laajakaistamarkkinoilla ja harkitsematonta julkista tukea laajakaistainvestoinneille, ettei markkinoiden itseohjautuvuutta tarpeettomasti vaaranneta viranomaistoimenpiteillä.

Kilpailuviraston näkemyksen mukaan jäljellä olevat markkinaongelmat pystytään virastojen välisellä tiiviillä yhteistyöllä poistamaan nykyisin voimassa olevan lainsäädännön antamia toimivaltuuksia tehokkaasti käyttämällä.

Tutkimuspäällikkö

Timo Mattila